

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az Általatos Katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:

Egészévre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 korona.
Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik minden ~~kedd~~ ~~csütörtökön~~ és szombaton este.

Szerkesztőség: Jókai-utca 10.

Kiadóhivatal: DEBRECZENYI GYULA KÖNYVNYOMDÁJA (Jókai-utca 4. sz.)

Közigazgatásunk jövője.

(—k.) A közigazgatási tanfolyamok megnyitása után lapjaink megnyugvással konstatálták, hogy közigazgatásunk feltétlenül javult s javulni fog.

A régi idők notáriusai egy szép napon eltűnnek, helyettük felbukkanik majd a kellő iskolázottsággal, megfelelő szak-képzettséggel rendelkező jegyző, a kiket a most rendszeresített közigazgatási tanfolyamok lesznek hivatva produkálni.

Ez utóbbit mi is konstatáljuk és elvitázhatlan, hogy erre már igazán régóta szükség volt. A legnagyobb fentartással csatlakozunk azonban azok nézetéhez, a kik ebben a közigazgatás rendezésének előszelét látják. A magyar állam nem az ma, a mi ötven évvel ezelőtt volt, államéletünk fejlődésével azonban nem tartott lépést a közigazgatásnak helyes irányban való fejlesztése. — Tulzó törekvés a decentralizáció felé s ebből kifolyólag a közigazgatás minden szervezetének közvetlen bevonása az államhatalom körébe, a megyei, városi és községi autonómiának fokozatos el-tüntetése jellemezte főleg a közelmúltat.

Ez volt az oka annak, hogy a közigazgatásnak különösen a legextremább szervei mértékén túl el vannak halmozva teendőikkel, a melynek megtelemni már-már alig képesek. Az állam szaporította e teendőket legnagyobb részben, ráhárítva a megyei és községi közigazgatási közegekre oly feladatokat, a melynek elvégzése tulajdonképen saját embereinek kötelessége volna.

Látjuk például, hogy a községi és kör-jegyzők teljesítik nagyrészen az állami adók kivetését, beszédését, az ujonczozási előmunkálatokat, a jegyzők a községekben a kormányrendeletek végrehajtói. Ily fontos teendőkkel szemben természetesen azok a feladatok, melyek a községi önkormányzatból kifolyólag a jegyző vállain nyugodtak, mindinkább háttérbe szorulnak. Így lettek a község autonómiájának képviselőiből lassanként az államhatalom eszközei. Ily körülmények között az államnak mindinkább éreznie kellett azt, hogy a jövőben a jegyzőkre csak úgy számíthat, ha nevelésüket saját maga veszi kezébe. Ennek köszönhető egyrészt a közigazgatási tanfolyamok rendszeresítése, másrészt azonban szükségese volt ezek megvalósítása azért is, mert a haladó kor minden téren, úgy a közigazgatás terén is hovatovább fokozottabb ismereteket kíván.

— A jegyzőnek az évről-évre szaporodó

törvények s naponként felszínre kerülő rendeletek közt biztos kritériummal, táglátkörrel s megfelelő tudományos képzettséggel kell felruházva lennie, hogy feladatának pontosan meg tudjon felelni.

Ebből a szempontból örömmel üdvözljük a közigazgatási tanfolyamok rendszeresítését, már csak azért is, mert a jegyzői pályára lépőktől magasabb iskolai képzettséget kíván: — annál inkább aggodalomkeltő azonban a jegyzői kiképzésnek állami kezébe való vétele, ha a másik szempontot nézzük.

Nem vagyunk a centralizációnak barátai. A mult eléggé megmutatta, mennyire káros a hatalom eszközeinek egy szűk körbe való összehívása. Államéletünk egészséges fejlődésének mellözhetlen követelménye, hogy a nemzet minden egyede kellőképen érvényesüljön. Állami gyámkodás alatt megbénul az önségely, a nemzet atomjaiból kivész a tenni akarás érzete, az önerő tudata.

Pedig a jelek úgy mutatják, hogy a jövő társadalmi alakulása az önségely öntudatra ébredésétől függ. Az államnak tehát inkább jó példával kellene előjárni a decentralizációban. A megyei és városi, valamint a községi szervezeteket fokozottabban autonómiával kellene ellátnia, a helyett, hogy jogaikból mosuntalan lecsip egy keveset, a helyett, hogy a megyék és községek választott alkalmazottait saját céljaira használja fel.

Sajnos, nincs úgy. A közigazgatási tanfolyamok tervezete eléggé bizonyítja, — a mint már egy alkalommal erre rá is mutattunk, — hogy az állam a jövő kor jegyzőit épenséggel nem akarja tulajdonképeni feladatuknak megfelelően kiképezni.

Társadalmi állásánál fogva a jegyzőnek kellene egy-egy község társadalmi és gazdasági mozgalom felkénék lenni. Hivatása, a mit betölt, épen őt predisz-tinálja arra, hogy befolyását gyakorolja a község társadalmi és gazdasági fellendülésére, a közvagyonosodás előidőzésére. Nem tisztán bürokratikus feladatok várnak a jövőben sem a jegyzőre, sőt véleményünk szerint a bürokratikus teendőknek háttérbe kellene szorulniok a társadalmi téren való szereplés előtt.

Sajnos, nem így lesz. A közigazgatási tanfolyamokból hiányzik mindaz a kellék, a mi a jegyzőket ez irányban kinevelné.

Népünknek igen-igen nagy szüksége volna szervezkedésre. Vártuk, hogy megtanítják a jövőkor jegyzőit, miként kell szövetkezeteket, gazdaköröket alakítani,

hogy kell azokat vezetni, fejleszteni ok-szerűen, helyes irányban. Jegyzőjétől várja a falu népe, hogy meghonosítson a községben minden oly intézményt, a mitől a haladás, a boldogulás, a jólét függ. Mindezek helyett kap a község majd jegyzőjében egy, jogilag félig-meddig képzett államhivatalnokot, a kit ráadásul még neki kell eltartani, fizetni.

Ebben az irányban tehát megvalósulásuk előtt korrekurára szorulnak a közigazgatási tanfolyamok s mi azt hisszük, a korrekтура nem is fog elmaradni.

Papok a papokhoz.

Az „Alkotmány“ nyomán közöljük az alábbi kivonatot:

Kivonat a novai esperesi kerület főtisztelendő papságának Pákan 1900. évi szeptember hó 6-án tartott koronatanácskozmányának jegyzőkönyvéből.

Főtisztelendő Tóth Sándor lenti plebános mélyen átértett szavakkal hű képét adván annak, hogy a klerus napjainkban mily nyomasztó helyzetben van, szomoruan látjuk — ugymond — hogy az egyház nem fungálhat a társadalomban elfoglalt helyzetéhez mérten akképpen, mint tette ezt akkor, amikor ezen egyház alapítását meggyerte, amikor az ő üdvös befolyásával áthátotta nemcsak az egyházi, hanem a társadalmi életet is, átnyult annak minden rétegébe, sőt mindenkor vallásos szelleme általente a kormányzás úgy alsóbb, mint felsőbb fázisait; emellett a főtisztelendő korona egyhangu helyeslésével mondotta ki a határozati javaslatot: hogy ragadjunk meg minden eszközt, amely a katolikus czelok előbbre vitelét szolgálja. Ezek között első és legfontosabb a *sajtó* meg az *egyházi ragyon*. Amarra vonatkozólag indítványozza:

1. hogy *kiszárolag csak azt a sajtó pártoljuk*, amely a mi érdekeinket védelmezi, a mi ügyeink szolgálatában áll; csak katolikus lapokat jár-tunk és semmitfele más *születen újságra elő nem fizetünk*.

2. Fölhívás intéztessek az egyházmegye összes esperességi kerületeihez, hogy még az őszi tanácskozmányok alatt beható tárgyalás alá venni és sürgősen nyilatkozni méltóztas-anak annak szüksége felől, hogy az összes *egyházmegyei ragyon*, az egész egyházmegyében lévő alapítványi összegek koncentrálván egy *egyházmegyei bankban* kezeltessek, mi által a *keresztény fogyasztási-, hitel-, értékesítési- stb. szövetkezetek és egyletek* egy erős alapot nyernének és így a tisztán katolikus és még józan keresztény nép érdekeinek nyújtanak szolgálatot.

Amely indítvány elfogadtatván megység püs-pök ur ő méltóságához, mint az egyház jogi legfőbb óréhez felterjesztetni elhatározatott s előadó annak részletes kidolgozásával megbízottat.

Ezen *korunk köcettele ragyonkezelés*, időszerű eljárás mód által míg egyfelől az egyházi va-gyonnak tisztán katolikus jellege jó ki-dom-borodni, másfelől okvetlenül meg fogjuk terem-teni azt a szerves összeköttetést pap és nép között, mely megvolt az egyház keletkezése kez-detén, amikor a hivek az apostolok lábaihoz letették vagonukat, hogy minden felmerülő

Mai lapunk 4 oldal.

egyházi érdekek közösből nyerhessen kielégítést, amely nélkül a mai korban a pap lelkipásztori működése meddő, az egyház befolyása a társadalomra sikertelen. Ha elvonjuk elleneink kezéből a mi pénzünket, ha tudunk a magunk vagyonával sáfárkodni, akkor ellene is fogunk állani a katolikusok országos elnyomatásának az egész vonalon, akkor képesek is leszünk katolikus befolyásunkat a mai kor viszonyaihoz mérten a mi érdekeinknek megfelelőleg a társadalom igazi javára érvényesíteni.

Midőn ezen údvösnek látszó életrevaló eszmét a főtisztelendő korona megbizásából lapjainkban közzétenni kívántuk, kérjük a velünk rokonszenvező ügybarátokat, velünk érző lapszerkesztőket, az ország valamennyi egyházmegyéinek összes esperesi kerületeit, hogy azt átvenni, terjeszteni, felkarolni és bővebben kifejteni, a dologhoz érdemlegesen hozzájárulni ne terheltessenek.

Kelt Zala-Tárnokon, 1900. évi szeptember hó 8-án.

Szilner József,
plebános-helyettes ke-
rületi jegyző.

Zsidóüldözés Oroszországban.

(Folytatás.)

Van aztán a talmudban egy kitünő passzus, a mely ismét világot vet a zsidók sok mindenféle cselekedeteire: „Meg van tiltva az istentelenek, (a nem zsidókat) köszönteni — mondja a talmud; mindazáltal gyöngymondás az, hogy az ember legyen mindig ravasz az isteni félelemben. Azért köszöntsük az idegent is, a ki nem zsidó, de csak a béke kedvéért, hogy magunkat velük megkedveltessük és részükre kellemetlenségünk ne legyen. A képmutatás ily módon meg van engedve, hogy az ember (t. i. a zsidó) az istentelenek (t. i. a nem zsidók) irányában udvarias legyen, őket tisztelje s azt mondja nekik, hogy őket szereti; ez meg van engedve, ha az embernek (t. i. a zsidónak) erre szüksége van és a nem zsidótól fél. (Ellenkezőleg az bün.) Mert meg van engedve ezen a világon az istentelenek iránt a képmutatást játszani. Azért a zsidó az istentelennel (nem zsidókkal) jót is tehet, betegüket meglátogathatja, temetőseikre elmehet, de csak — a béke kedvéért, hogy őket ne bántásák.“

Anyai bizonyos, hogy ha a talmudi törvényeket a kereszténység törvényeivel szembeállítjuk, nekünk mindenkor és mindenütt a rövidebbet kell huznunk. Ilyen elvekkel szemben mi nem érvényesülhetünk. Bennünket a szeretet törvénye köt, ők szabadon gyűlölhetnek, szabadon követhetik el az igazságtalanságokat, hiszen a talmud törvényei azokat erény számba veszik, a melyek Istentől nem büntetést, hanem jutalmat érdemelnek.

A talmud egyesíti a világ összes zsidóságát, a mely bizonyos tekintetben mindenütt éri azokat az összekötő szálakat, a mely őt bármely ország zsidóival összefűzi. A romániai zsidóság szorulását nemcsak Magyarországon, de Párisban, Amerikában is érezték. Az oroszországi zsidóság jalkiáltása visszhangot keltett az egész világ zsidóinak szívében, az elitelt Dreifuszt nemcsak a francziák, de a magyar, német, angol, olasz, szóval minden nemzet zsidái türekedtek a napnál tisztábbra mosni. A protestáns sajnálja más világban szenvedő honfitársait, de érte nagy áldozatokat nem hajlandó hozni, mi katolikusok sokat teszünk hitfeleinkért, de mi a mi közös eszünk, mik a mi közös érzelmeink a zsidókéhoz képest?

De bárki is szemre vethetné az elfogultságot, ha a talmud törvényeit egész szigorúságunkban, szöserint olvasnánk rá a zsidók cselekedeteire. Legelső sorban hozhatnák fel ellenem, hogy a zsidók nagy része nem is ismeri a talmudot. Ez kétségkívül igaz is. Még a zsidó papok közül is sokan vannak, a kik a talmud törvényeit nem ismerik. De épen ezt mondhatnám nekem keresztényekre is. Hányan vannak a keresztények között, a kik az evangéliumot nem olvasták és nem olvassák? És mégis az evangélium szelleme, a kereszténység

lehelte megérik az egész keresztény társadalmonkon. A mint a keresztények evangéliuma átalakította a pogány világot, annak barbar erkölcsét, benyomult a családi életbe, áthatotta, sőt sok tekintetben áthatja meg ma is törvényeinket. Érezzük magasztosságát, házassámlunk, mintegy a levegőből szívjuk magunkba és táplálkóknak balé, amár nem élvezzük magát a forrást, a Krisztus apostolai által megírt evangéliumot. Vannak, a kiket egészen áthat ez a szellem, vannak ismét mások, a kiket nem győz le, nem hódít a magáéiv. Így van ez a zsidóknál is. Sokan nem ismerik, de magukba szíjják gyermekeségükben. Vannak, a kik vad fanatizmussal követik; (ott vannak a lengyel zsidók, a rutheneket elnyomó kazárok), mások-ról sokat lesimított az európai műveltség, a keresztényekkel való sűrű érintkezés, vagy épen a vallástalanság szemle, a mely nem hisz sem a keresztények, sem a zsidók Istenének, hanem a modern hitetlenség karjaiba vetette magát és az általános műveltség elveire esküszik. De az általános, különválasztó zsidó szellem uralkodik a zsidóságban, elkülöníti őket a keresztényektől, a keresztényeket hatalmába igyekszik keríteni és az igazságtalanságnak ezerféle nemeiről kellene megemlékeznünk, ha mind elő akarnánk sorolni, a miket velünk már elkövettek.

(Vége köv.)

ÜJDONSÁGOK.

— **Fejedelmi vendégek Alcsuthon.** Tegnap este 8 órakor fejedelmi vendégek érkeztek Alcsuthra. *Ferdinánd* bolgár fejedelem, *Klotild* főhercegnő özcséje és *Thurn-Taxis* herceg, *József* főherceg veje érkeztek meg külön vonaton. A főhercegi udvartól hét fogat ment Bicskére, ahol a vendégek a vonatról leszálltak s *Libits Adolf* udvari tanácsos fogadta őket. *József* főherceg vendégei két napig maradnak Alcsuthon.

— **Egy fiatal pap halála.** A Ur ismét elszóltította egyik szolgáját e földről magához az örök boldogságba. Egy fiatal kezdő élet aludt ki f. hó 14-én délután 1/4 1-kor a megyei kórház komor betegszobájában. Ez az ifju élet teljesen az Ur szolgálatára volt már szentelve; az Isten dicsőségét és az ő evangéliumát hirdetni lett volna hivatása a korán lezáródott ajaknak s most ott fekszik már ezóta a hideg sírban, mely minden földi bajt elfod s a halandó emberi testnek csendes pihenőt nyújt a jövendő feltámadásig. A helybeli papnevelde egy első éves növendéke költözött el az élők sorából. Már a tanév elején betegeskedni kezdett, miért is gondosabb ápolás végett a megyei kórházban feküdt, mignem a halál megváltotta a földi szenvedéstől és az Ur magához vette az ő szolgálja szelid lelkét. A papnevelde a következő gyászjelentést bocsátotta ki:

A sz.-fehérvári püspöki papnevelő-intézet a rokonság nevében is szomorodott szívvel tudatja *Lakó János* volt 1-ös éves theologusnak a haldokló szentségeinek buzgó fölvétele után, életének 21-ik évében, f. hó 14-én délután 1/4 1 órakor Istenben való megnyugvással történt elhunytát. Az elköltözöttnek hült tetemei f. hó 15-én délután 1/2 5 órakor fogtak a megyei kózkórházból a Sz.-keresztúrról nevezett temetőbe nyugalomra helyezettetni. Az egésztestlő sz. mise áldozat pedig ugyan e hó 17-én reggel 7 órakor a szemináriumi templomban mutattatik be a Mindenhatóknak. Sz.-Fehérvár, 1900. szept. 14. Az örök világosság fényeskedjék neki.

Temetése ma délután 1/2 5-kor ment végbe, a beszentelést *Krensz Ignác* kanonok, szemináriumi rektor végezte teljes segédlettel. A végtisztességen megjelentek az elhunyt paptársai és volt iskolatársai, kik a ravatalra szép koszorút helyeztek.

— **A csendőrség kiállítására.** A honvédelmi miniszter elrendelte, hogy a honvédegyalogság ezental évenként saázizánkét fonyi legénységet. Kocsásáson rendelkezésre a csendőrség kiállítására álljából. Ebből a számból egy-egy honvéd-gyalogezredre négy ember esik. A kiállítás új módzata dolgában azt is meghagyta a miniszter, hogy a csendőrséghez való önkéntes jelentkezésre a jövő évben csakis olyanokat jelöltsanak föl, a kik legalább egy évi aktív szolgálatot teljesítettek. Az 1902-ik évtől kezdve pedig már csak a második aktív szolgálati év utolsó felében levő s önként jelentkező altiszteket, örevezetőket és alkalmas honvédeket lehet a csendőrséghez próbaszolgálatra beosztani.

— **Számmonkérésök.** *Fiáth Pál* báró főispán ma délelőtt a vármegyei hivatalokban hivatalvizsgálatot tartott. Beható vizsgálat tárgyává tévén az ügymenetet mindent a legnagyobb rendben talált s ezért elismerését fejezte ki.

— **Temetés.** Lapunk múlt számában boldogult *Lauschmann József*né urnó gyászszertartására vonatkozó közleményünkéből, az elhunyt urnó ravatalára koszorút helyezők névsorából *Krécsy* család (Öszinté részvétellel) s *Námesy* testvérek (Mély részvétük jeléül) nevei tévedésből kimaradtak.

— **Köszönet-nyilvánítás.** Mindazon jóbarátaink és ismerőseink, kik boldogult felejthetlen jó nóm, illetve forrón szeretett édes-anyak elhunytá által bennünket ért súlyos csapás fájdalmait részvétükkel ennyhíteni, drága halottunk ravatalára koszorút helyezni, illetőleg fogatait a gyászszertartás alkalmára rendelkezésünkre bocsájtani kegyesek voltak, fogadják ez uton is legbálsabb köszönetünket. Székesfehérvár, 1900. szept. 15-én. *Lauschmann József és családja.*

— **Zimándy Ignác lemondott.** Az újságokban az utóbbi időben igen különféle hírek keringtek *Török-Bálint* beteg plebánosáról. A legtöbb lap már el is temette ezt a „fekete lelkű papot“, azonban mindennek daczára *Zimándy* még mindig élni merészkedik, sőt, mint újabban értesülünk, minden veszélyen túl van. A láb-amputáció szerencsésen sikerült. Az egyházmegyei hatóság nem régen adminisztrátort is adott a betegeskedő plebános mellé, hogy a plebániai dolgokban semmi fennakadás ne történjék. *Zimándy* belátva azt, hogy a plebánosi funkciókat egy sem végezheti tovább, betegsége való hivatkozással benyújtotta lemondását az egyházmegyei hatósághoz, és ez lemondását tudomásul is vette.

— **Idő jöttek verekedni.** A mai hetivásárra többek között *Kocsis Sándor* és *Kuczi Ferenc* falu-battyányi lakosok is bejöttek. Mindkettő magával hozta életének kedves párját, a nem épen rövid nyelvű asszonyokat. A „Ponty“ vendéglő udvarán a két falu-battyányi ember kocsija egymás mellé került s *Kuczi Ferenc* itt igen alkalmasnak találta a helyzetet arra, hogy holmi finanziaális differenciákat kiegyenlítsen *Kocsissal*. Amde *Kocsis* nem akart tudni a tartozásról semmit sem. Tanakodtak, vitakoztak, később már az asszonyok is tárgyalni kezdtek s ugyancsak kifizették egymást szemzedett kifejezésekkel. Ez azonban nem volt elég. Annyira erőt vett rajtuk valami ellenállhatlan harcias indulat, hogy birokra kelttek s alaposan eldöntették egymást a bámszókodók legnagyobb öröme. Gyengéd pofoszkodás közben *Kocsis Sándor* arczát elborította a vér s bal szeme alján mintegy két czm. hosszú s egy centim. mély seb tátongott. Ez a körülmény vetett véget a verekedésnek. Szaladtak most már a városházára, hogy igazságot kérjenek az ügyben. *Kuczi* és felesége sehogy sem akarták elismerni, hogy verekedés közben késhez nyultak

volna s egyáltalán nem értik, miként kaphatta Kocsis a késszurást. Mindegyik a másikat vádolta a kezdeményezés vétkeivel s erősen vitatták ártatlanságukat. A bíróság lesz hivatva megállapítani az igazságot.

— **Betiltott állatvásár.** A kereskedelemügyi miniszter a paksi állatvásárok tartását mindaddig, míg az állatvásártér kellőképp szabályozva nem lesz, betiltotta. Mint értesülünk, a paksiak a miniszter eme tiltó rendeletének megváltoztatását kérik, mert az állatvásárok nagyban növelték a város kereskedelmi forgalmát.

— **Telefon a vidéken.** A kereskedelemügyi miniszter Fejérmegyében az *ercsii, bodajki és martonvásári* posta és táviró hivataloknál környékbeli távbeszélő berendezéseket létesített.

— **Alapszabály módosítás.** A székesfejvári takarékpénztár r.-t. alapszabályainak módosítása tárgyában szeptember hó 22-én rendkívüli közgyűlést tart.

— **Anyakönyvvezetők figyelmébe.** A belügyminiszter 1896. évből, 70207. szám alatt egy körrendeletet bocsátott ki a véderőről szóló törvény értelmében megkívántató nősülési engedélyek tárgyában. A rendelet kimondja, hogy azon védkötelesek, a kik 24-ik életévüket már betöltötték s besorozva nincsenek, habár állítási kötelezettségüknek még nem tettek eleget, a véderőről szóló törvény szempontjából házassági akadály nem forog fenn s a kérdéses egyének kivételes nősülési engedélyre nem szorulnak. Az anyakönyvvezetők ennek alapján több esetben még oly 23 éves betöltött egyenektől sem követeltek nősülési engedélyt, a kik a második vagy harmadik korosztályban besorozva, tényleges szolgálati kötelezettség alatt állanak. Ezen félreértések elkerülése végett a belügyminiszter most úgy intézkedett, hogy ha a házassági kiírdetést elrendelni hivatott anyakönyvvezető, egyszersmind azon község előjárója is, (tisztviselője) melynek részéről a nősülni szándékozó védköteles sorozás elé állítandó vagy állított, rövid von meggyőződést szerezni tartozik arról, hogy nősülendő engedély nélkül nősülhet-e? Ha pedig a nősülendő más községben, illetőleg anyakönyvi kerületben kéri kötéendő házasságának kihirdetését, mint a mely község részéről sorozás elé állított, vagy állítandó, vagy ha a kihirdetés elrendelésére hivatott anyakönyvvezető nem egyszersmind előjáró (tisztviselő) is, úgy az illetékes sorozójáras illetékes tisztviselője által díjmentesen kiállítandó igazolványt kell követelnie arra nézve, hogy a nősülendőnek a védtörvény szempontjából nősülési engedélyre szüksége nincs.

— **Kerekpárosok kirándulása.** A Székesfejvári kerekpár-egyesület tagjai f. hó 16-án a délutáni órákban kirándulást rendeznek Seregelyesre. Indulás az Elite-kávéháztól d. u. 2 óra-kor. A kirándulás, melyre már eddig is igen sokan jelentkeztek, igen kedélyesnek ígérkezik.

— **Horvát műfordító.** Szinte hihetetlennek látszik a dolog, pedig megtörtént: *Rizman* István horvát születésű nyomdászunk horvát nyelven kiállított igazolványa lévén evvel mint alapkormányal munkakönyvet akart váltani a helybeli ipartestületnél. Ott nyomban könyv helyett kapott egy lakonikus rövidségű feleletet: „Mi horvátul nem tudunk, menjen a Lescsaneczhez, az majd lefordítja.“ Lescsanecz hivatalszolga tényleg jól kezeli a horvát nyelvet, ámde kérdés, elfogadható-e ily esetben autentikus fordítónak? Vagy talán helyesebb lett volna, ha az ipartestület a horvát szövegű igazolványt bevonja s hivatalos uton intézti el a fordítást? Mert hát azt csak még sem helyeselhetjük, hogy a fél magán uton végeztesse magánszemélyek által az okmányok fordítását.

— **Új székenegraktár.** A földmívelésügyi miniszter Lovasberény községben bizományi székenegraktárt állított fel. Midőn erről értesíti a vármegyei hatóságok, egyuttal meghagyja, hogy erről a közönséget minél szélesebb körben értesítsék.

— **Tilos a házálás.** A házálás városban tiltva van; meg van ugyan engedve a megrendelőik gyűjtése, azonban ehhez is hatósági engedélyre van szükség. Mindennek dacára uton-utfélen találunk házálókat, a kik hatósági engedély nélkül ontják a helybeli kereskedők üzletét. Tagnap óta képes levelezőlapokat hordanak házról-házra s mért olcsóbban adják, mint kereskedőink, nem rossz üzletet csinálnak. Sőt akadt egy vidéki atyafi, a ki a mai hetivásáron ki is rakta a portékáit s nyilvánosan árulta a levelezőlapokat. Tudtunkkal a hetipiaczon csak helybeli iparosok és kereskedőknek van árusítási joguk, nem ártana tehát egy kissé ellenőrizni s kellőképp meg is büntetni a jogtalan árusítókat. Van elég kereskedőnk, elég iparosunk, védjük meg az érdekeiket minden térer.

— **A cselédtartó közönség és a cselédek figyelmébe.** Tisztelettel hozom a n. érd. közönség becses tudomására, hogy Székesfejvárott, Bástya-utca 10. sz. alatti házban a városi árva-ház (szomszédságában) *hatóságilag* engedélyezett *foglalkozást közzétett és cselédszerző intézetet* nyitottam. Elhelyezek: Kulcsárnókat, gazdaasszonyokat, szakácsnókat, szoptatós dajkákat szoba- és konyha-leányokat stb. a *hatóságilag engedélyezett kötelező díjak mellett*: „A nő cselédek után, minők: szakácsné, szobaleány, közönséges konyha cseléd, gyermek dajka *egy havi fizetésük 10⁰⁰,-t a gazda pedig tekintet nélkül ezen cselédek minőségére, 60 fillért köteles fizetni.*“ Midőn a t. közönség becses pártfogásába ajánlom üzletemet, legyen szabad megemlítenem, hogy megbízhatóságomat elégsz igazolja a kifogástalan magavislet és szorgalomért kapott *diszkordem* és az *hogy 22 évig* állandóan a helybeli „Magyar Király-szálloda portása voltam. Megbízatásaimban pontos eljárást ügyve, maradtam kiváló tisztelettel: **Wock István.**

— **Beszédfigyelmek tanfolyama.** Felhívjuk a szülők figyelmét arra, hogy *Verger Tamás* helybeli osztálytanító *dr. Bierbauer Viktor* városi főorvos közreműködésével f. hó 15-től kezdődőleg lakásán, (Palotai-u. 31. sz.) tanhatóságilag engedélyezett **magánygyógyítanfolyamot** nyit dadogó, hebegő és egyéb beszédfigyelmek tanfolyamát. Az előadás naponként 1²⁵ vagy 1²⁶ órákór lesz s az egész tanfolyam 4—5 hónapig tart. A tanfolyamról bővebb felvilágosítással a nyomtatásban megjelent „Értesítés“ szolgál, mely kívánatra megküldetik. Jelentkezni naponként lehet a tanfolyam vezetőjénél.

— **Ifj. Schaumann József** aranyozó eddigi üzleti helyiségéből ugyancsak a barátok új épületében (Szt.-Imre-u. 2. sz.) közvetlen a régi mellett levő tüzeltelhelyiségebe költöztött. Üzletét ez alkalommal ujonnan s oly gazdagon rendezte be, hogy méltán ajánlhatjuk az érdeklődők figyelmébe a fiatal, törekvő üzletembert.

— **A legizletesebb asztalvíz** a „Kristály“ Szent-Lukács-fürdői hegyiforrás, mely mint egészséges ásványvíz több száz orvos által ajánlva van.

— **Intelligens fiatal emberek jó házi étkezésre elfogadtnak** — Jókai utca 9. sz.

Irodalom.

— **Művészettörténeti Korrajzok.** Bevezetésül a képzőművészetek egyetemes történetébe. *Irta Divald Kornél.* Első kötet. Budapest, 1900. 8-rét, 237 lap. Divald Kornél neve nem ismeretlen a művészettörténettel foglalkozók előtt. Kisebbség nagyobb művészettörténeti dolgozatai sűrűn látnak napvilágot a művészeti folyóiratok hasábjain s szava, mint e téren kiváló szaktekintélyé, mindenkor nagy fontossággal bír tudományos körökben. Nemrég a *felsőmagyarországi renaissance-építészetéről* adott ki egy alapos tanulmányt, mely a kritika részéről osztatlan elismerésben részesült. Az egyetemes művészettörténet anyagából annak a szabadabb formában közlése e munka célja,

a minek ismeretére minden művelt embernek szüksége van. És ennek a czelnak, az előttünk fekvő első kötet után ítélve, az egész mű a legteljesebb mértékben meg is fog felelni. Anyagát lelkiismeretesen s tisztult izléssel válogatta össze s abban a modorban adja elő, a mely Tarczai György név alatt megjelent szépprózai dolgozatait oly kedveltekké tették szépirodalmi lapjaink olvasói előtt. A kötet tartalma két részre oszlik. A 86 képpel díszített csinos kiállítású könyv a Szent-István-Társulat kiadása. Ára füzve 2 korona, díszes kötésben 2 korona 40 fillér. Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában: Budapest, VIII. Szentkirályi-utca 28. sz.

— **Az Egyházi Közlöny,** mint a magyar katolikus papság lapját, nem mulasztjuk el jólag a magyar kath. papság legmelegebb figyelmébe ajánlani. Számos szakkérdésben egyedül a hetilapok terjeszkedhetnek ki a részletezésre, s újabbban az „Egyházi Közlöny“, júliusban, a Schmidt Ferenc szerkesztő által közzétett programmban körvonalozott elvek értelmében, kitűnően megfelel annak a feladatnak, hogy a hath. lelkipásztorokat különösen érdeklő részletekben, a katolicizmus általános kérdései mellett felvilágosításokat adjon. A kath. közélet emelésére buzditólag hasson. A katolikus egyháznak egyetlen feladata, egyetlen érdeke, valaminth a kath. egyház és lelkesi kar ellen intézett támadásokból egyetlen egy sem kerül ki a szerkesztő figyelmét, hogy azt ne tárgyálja. Most már csak a kath. papság nagyobb felkarolására van szükség az a mit saját érdekében állónak kell tartania. hogy ez a lap mindenképpen el foglalhassa azt a magaslattal, melyen a hasonló czélú külföldi lapok állanak. S szellemi erő, képesség és akarat van. A többi feladat a kath. papságé melynek a lap erős fegyvere lehet, csak apólia és erősítse. A lap megrendelhető a kiadóhivatalban (Rózsa u. 23.) Ára egész évre 10 korona.

— **A magyar nemzet történelme.** Iskolai használatra. *Irta Ujházy László.* Budapest, 1900. 8-rét, 366 lap. Ára füzve 2 korona 40 fillér. köve 2 korona 80 fillér. E munka középiskolák, képezdek s ezekkel egyenrangú intézetek számára készült. Az imént látott csak napvilágot s máris háznak legelőkelőbb katolikus iskoláiban használják. Köszönheti pedig ezt annak, hogy paedagogiai szempontból a legfokozottabb igényeknek is megfelel s emellett jótékonyan hat a katolikus ifjak szellemi fejlődésére, a katolikus öntudat és gondolkodás kialakulására. — **Kiállításra páratlanul díszes.** — A szép, világos nyomású szöveget kilenczvenkét szébbnél-szebb eredeti fametszet tarkítja s az ára mégis olyan olcsó, hogy e tekintetben sincs hozzá fogható tankönyvünk. Szerző mestere a könyved, világos és értekes előadásnak. Könyvét a legmelegebben ajánljuk. Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában: Budapest, VIII. Szentkirályi-utca 28. sz.

KÖZGAZDASÁG.

Piaci árak:

Buza	13.80—14.40 kor.
Róz	11.80—12.60 „
Árpa	10.60—13.80 „
Zab	10.60—11.40 „
Tengeri	13. — — — — „

— **Új kereskedelmi törvények.** A keresk. minisztérium közzétette a *tisztessegtelen cersenyről* szóló törvényjavaslat előadói tervezetét, amelyet október 2-án egy ánkét fog a keresk. minisztériumban, Nagy Ferenc elnöklété alatt tárgyalni. — E törvényjavaslat után következik a *minta ottalomról* szóló törvényjavaslat tervezete s előrehaladt a *védjegytörvényről* szóló tervezet munkálata is.

Felelős szerkesztő: Chay Antal.

Bármely fegyvernembeli önkéntesek
teljes felszerelése szabályszerűen és legelegansabban készíttetnek
a cs. és kir. udvari szállító czégnél

ROSENTHAL H.

koronás arany érdemkereszt tulajdonosa, a Ferencz-József-rend. lovagja.
A budapesti, párisi, trieszti, székesfehérvári stb. kiállításokon többszörösen kitüntetve!!!

A m. kir. I., IV. és V. honvédkerületek tisztii egyenruházatainak, a Ferencz-József nevelő-intézet, a m. kir. Ludovica Akademia, a budapesti és Bács-Bodrog vármegyei rendőrség, a Budapest városi és önkéntes tűzoltó-testület stb. stb. szerződéses szállítója.

Főüzlet: **B u d a p e s t,** V. ker., Ferencz-József-tér 6. sz.
Pozsony, Hid-u. 4. szám.
Székesfehérvár, Kossuth-utca 8. sz.
Lemberg, Kopernikus-u. 9. sz.

Gyár: Budapest, VI. ker., Bulyovszky-u. 38—39. sz.

Árjegyzék, melyben az önkéntesi szolgálathoz szükséges okmány és beadvány minták is részletesen benfoglaltatnak, kívánatra bérmentve küldetnek.

M. K. EGYETEM VECYTÁNI INTÉZETE:

KRISTÁLY

SZT. LUKÁCSFURDOI
HEGYFORRÁS
IGENTISZTA
BICARBONÁT
ÁSVÁNYVIZ
KAPHATÓ
FÜSZKERESKEDESEKBEN
VENDEGLÖKKBEN
ÉS MINDEN VASUTI
ÉTKÉZO KOCSIBAN.

SZÉKESFEHÉRVÁRON:
Kovács Pál, Deutsch F. Adolf, Nyári Béla,
Ofner Béla, Stern Béla, Lichtnecker József,
Taubler Béla, Ötv. Birkmayer,
Bogyay Andor, Lajosné, Göndör Samu
kereskedéseiben.

HIRDETÉSEK

felvételnek
kiadóhivatalunkban
jutányos áron
(Iskola-utca 4. sz.)

Ifj. SCHAUMANN JÓZSEF
ARANYOZÓ, MÁRVÁNYOZÓ, TEMPLONDÍSZITŐ, TÜKÖR-, KÉP- és KÉPKERET
RAKTÁRA
SZÉKESFEHÉRVÁROTT,
Szt. Imre-utca 2. sz. (Barátok új épületében.)

A főtisztelendő Clerus, magas nemesség s t. kegyuraságoknak üzletemet szíves figyelmébe ajánlani bátorkodom annál is inkább, mert szintén a barátok épületében levő újabb és tágasabb üzlethelyiségetem óriási anyagi áldozatok árán úgy rendeztem be, hogy a legkényesebb igényeket is a legpontosabban kielégíthetem.

Művelem és elvállalom a templondíszítésnek következő ágait:
Oltárépítést és oltárdíszítést,
új oltárok, szöszékek, keresztelő-kutak, szentsirok építését aranyozását és festését, minden stylben, beadott rajz vagy tölem tervezett rajz után a legegyszerűbb s a legdíszesebb kivitelig.
Lourdesi Mária-oltárok építését.

Régi oltárok, szöszékek, szobrok renoválását
újjonnan fából faragott szobrokat, ezeket pedig a megfelelő színekben festve, gazdagon aranyozva, vagy egészen aranyozva.

Nálam megrendelhetők mindennemű **olajfestményü képek és stáció-képek.**

Tisztelt Schaumann Ur!
A paduai sz. Antal képre vonatkozó tudósítását köszönettel vettem s azt alkalmilag elhozatom.
Ezen alkalommal készséges örömmel tudatom, hogy a velencei r. k. templom főoltárkép rúdjának, valamint a gyertyatartóknak megaranyozásával nagyon meg vagyok elégedve s mindenkinek tetszését és dicséretét kiérdemelte; s így önt bárkinék pártfogásába a legmelegebben ajánlom és ajánlhatom.
Velence, 1899. nov. 14.

Tisztelettel
Belezny István, plebános.

ELSŐ MAGYAR
„SCAGLIOL“ építőlemez-gyár
TATA-TÓVÁROS.

A szabadalmazott építőlemez, nyaralók, lakóházak, amerikai jégvermek, gazdasági és gyári épületeknél vagy ezek átalakításánál kiválóan alkalmas.

Tűz és fagymentes, teljesen száraz mennyezetek, boltozatok, kerítésfalak, válaszfalak, kémény és szellőztető csövekhez alkalmas, gomba, fereg és salétrom mentes anyag.

Új, gyors és a legolcsóbb építkezési rendszer. Magyarzó fűzetek és egyes anyagok árai díjtalanul küldetnek.

Beton és Cementáru-gyár.

Szabadalmazott (Zissler rendszer) sodronyszövetbetétű betoncsövek, könyök, tölcser és elágazások bármily átmérővek, továbbá labazati-kövek, lépcsők, kéményfedkövek és cement burkoló lapok állandóan raktáron vannak.

— Istálló jászolokat, etető és itató vályukat jutányos áron készíttetnek.

**SZVOBODA
GYULA**
építész.
TATA-TÓVÁROS.